

**НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ БІОРЕСУРСІВ
І ПРИРОДОКОРИСТУВАННЯ УКРАЇНИ**
Кафедра ветеринарної епідеміології та охорони здоров'я тварин

“ЗАТВЕРДЖУЮ”
Факультет ветеринарної медицини
“04” червня 2026 р.

РОБОЧА ПРОГРАМА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ
КІНОЛОГІЯ І ФІЛІНОЛОГІЯ З ОСНОВАМИ ПЕРШОЇ
ДОЛІКАРСЬКОЇ ВЕТЕРИНАРНОЇ ДОПОМОГИ
(вибіркова за уподобанням студента)

Галузь знань 21 Ветеринарна медицина
Спеціальність 211 Ветеринарна медицина
Освітня програма «Ветеринарна медицина»
Факультет (ННІ) ветеринарної медицини
Розробники: Микола РАДЗИХОВСЬКИЙ, професор кафедри ветеринарної
епідеміології та охорони здоров'я тварин д.вет.н., професор

Київ – 2026 р.

Навчальна дисципліна «Кінологія і філінологія з основами першої долікарської ветеринарної допомоги» є вибірковою дисципліною підготовки фахівців першого (бакалаврського) рівня вищої освіти за спеціальністю 211 «Ветеринарна медицина» та спрямована на формування теоретичних знань і практичних компетентностей у галузі розведення, утримання, годівлі та використання собак і котів як найпоширеніших видів дрібних домашніх тварин. У межах дисципліни студенти вивчають біологічні та породні особливості собак і котів, принципи їх класифікації та стандартизації, основи організації племінної роботи й бонітування, сучасні підходи до годівлі та утримання тварин різних вікових груп і фізіологічних станів, а також опановують практичні навички надання першої долікарської ветеринарної допомоги при травмах, отруєннях, гострих патологічних станах і невідкладних ситуаціях. Дисципліна інтегрує знання з анатомії, фізіології, зоогієни та клінічної ветеринарної медицини, забезпечуючи готовність майбутнього фахівця до практичної роботи з дрібними домашніми тваринами в умовах ветеринарних клінік, розплідників, притулків і приватного утримання.

Галузь знань, спеціальність, освітня програма, освітній ступінь	
Освітній ступінь	Бакалавр, магістр
Спеціальність	Ветеринарна медицина
Освітня програма	Ветеринарна медицина
Характеристика навчальної дисципліни	
Вид	Вибіркова за уподобанням студента
Загальна кількість годин	120
Кількість кредитів ECTS	4
Кількість змістових модулів	2
Курсовий проект (робота) (за наявності)	
Форма контролю	Залік
Показники навчальної дисципліни для денної та заочної форм навчання	
	основний термін навчання
Рік підготовки (курс)	4
Семестр	7
Лекційні заняття	15 год.
Практичні, семінарські заняття	15 год.
Лабораторні заняття	
Самостійна робота	90 год.
Індивідуальні завдання	
Кількість тижневих аудиторних годин для денної форми навчання	2 год.

1. Мета, завдання та компетентності навчальної дисципліни

Метою викладання навчальної дисципліни є поглибити теоретичні знання та оволодіти необхідними навичками дресування, утримання, експертизи собак різних порід та використання їх в різних сферах народного господарства та гуманітарних службах. Опанувати особливості технології відтворення, вирощування, теоретичну і методологічну основу дресування та розведення собак різного напрямку, методи і організацію племінної роботи в собаківництві. Вивчити особливості прояву захворювань різного генезу у собак і котів та швидко орієнтуватись у складних ситуаціях нещасних випадків, правильно визначати вид і характер ушкоджень,

захворювань, вибрати спосіб надання першої долікарської допомоги при невідкладних станах та кваліфіковано здійснити її.

Завданням дисципліни є формування глибоких теоретичних знань з питань анатомії та морфології собак і котів, особливостей фізіологічних процесів органів та їх систем, нервової та гуморальної регуляції життєдіяльних процесів, дії умовних та безумовних рефлексів синтетичної діяльності вищої нервової системи; засвоєння теоретичних і практичних навиків дресирування собак і котів різних порід за різними напрямками; засвоєння основних характеристик порід собак і котів.

Перелік освітніх компонент, які передують вивченню навчальної дисципліни: Основи біобезпеки та біоетики, Ветеринарна імунологія, Генетика, Годівля.

Набуття компетентностей:

Інтегральна компетентність (ІК):

Здатність розв'язувати складні задачі і проблеми у галузі ветеринарної медицини, що передбачає проведення досліджень та/або здійснення інновацій та характеризується невизначеністю умов і вимог.

Загальні компетентності (ЗК):

ЗК 1. Здатність до абстрактного мислення, аналізу та синтезу.

ЗК 2. Здатність застосовувати знання у практичних ситуаціях.

ЗК 7. Здатність проведення досліджень на відповідному рівні.

ЗК 8. Здатність вчитися і оволодівати сучасними знаннями.

ЗК 9. Здатність приймати обґрунтовані рішення.

ЗК 12. Прагнення до збереження навколишнього середовища.

ЗК 13. Здатність ухвалювати рішення та діяти, дотримуючись принципу неприпустимості корупції та будь-яких інших проявів не доброчесності.

Спеціальні (фахові) компетентності (СК):

СК 3. Здатність дотримуватися правил охорони праці, асептики та антисептики під час фахової діяльності.

СК 11. Здатність застосовувати знання з біобезпеки, біоетики та добробуту тварин у професійній діяльності.

СК 12. Здатність розробляти та реалізовувати заходи, спрямовані на захист населення від хвороб, спільних для тварин і людей.

Програмні результати навчання (ПРН):

ПРН 1. Знати і грамотно використовувати термінологію ветеринарної медицини

ПРН 2. Установлювати зв'язок між клінічними проявами захворювання та результатами лабораторних досліджень Здійснювати моніторинг причин поширення хвороб різної етіології та біологічного забруднення довкілля відходами тваринництва, а також матеріалами та засобами ветеринарного призначення.

ПРН 4. Знати правила зберігання різних фармацевтичних засобів та біопрепаратів, шляхів їх ентерального чи парентерального застосування, розуміти механізм їх дії, взаємодії та комплексної дії на організм тварин.

ПРН 5. Знати правила та вимоги біобезпеки, біоетики та добробуту тварин

Компетентності першого дня (КПД):

2. Розуміти методи наукових досліджень, внесок фундаментальних і прикладних досліджень у науку та реалізацію принципу 3Rs (Replacement, Reduction, Refinement - Заміна, Скорочення, Удосконалення).

4. Сприяти та контролювати збереження здоров'я та безпеки себе, пацієнтів, власників тварин, колег та навколишнього середовища під час здійснення професійної діяльності;

демонструвати знання про принципи забезпечення якості; застосовувати принципи управління ризиками на практиці.

10. Розуміти та застосовувати принципи концепції Єдиного здоров'я для забезпечення належної клінічної практики у ветеринарії, а також науково обґрунтованої та доказової ветеринарної медицини.

29. Правильно застосовувати принципи та оцінювати протоколи з біозахисту.

2. Програма та структура навчальної дисципліни для:

Назви змістових модулів і тем	всього о	у тому числі				
		л	пр	лаб	інд	с.р.
Модуль 1. Фізіологічні особливості собак і котів						
Тема 1. Тварини компаньйони і їх роль у житті людини.	12	1	1			10
Тема 2. Фізіологічні особливості собак і котів.	14	2	2			10
Тема 3. Концепція прав тварин і відповідальність за жорстоке поводження.	14	2	2			10
Тема 4. Акушерсько-гінекологічні особливості тварин компаньйонів з основами першої долікарської допомоги	14	2	2			10
Тема 5. Незаразні хвороби тварин компаньйонів з основами першої долікарської допомоги.	16	2	2			12
Разом за модулем 1	70	9	9			52
Модуль 2. Екскурс у світ заразних хвороб тварин-компаньйонів						
Тема 6. Екскурс у світ інфекційних хвороб тварин компаньйонів з основами першої долікарської допомоги.	18	2	2			14
Тема 7. Екскурс у світ інвазійних хвороб тварин компаньйонів з основами першої долікарської допомоги.	16	2	2			12
Тема 8. Хвороби спільні для людей та тварин компаньйонів і їх профілактика.	16	2	2			12
Разом за модулем 1	50	6	6			38
Всього	120	15	15			90

3. Темі лекцій

№ з/п	Назва теми	Кількість годин
1	Тварини компаньйони і їх роль у житті людини	1
2	Фізіологічні особливості собак і котів	2
3	Концепція прав тварин і відповідальність за жорстоке поводження	2
4	Акушерсько-гінекологічні особливості тварин компаньйонів з основами першої долікарської допомоги	2
5	Незаразні хвороби тварин компаньйонів з основами першої долікарської допомоги	2
6	Екскурс у світ інфекційних хвороб тварин компаньйонів з основами першої долікарської допомоги	2
7	Екскурс у світ інвазійних хвороб тварин компаньйонів з основами першої долікарської допомоги	2
8	Хвороби спільні для людей та тварин компаньйонів і їх профілактика	2
Всього		15

4. Теми лабораторних (практичних, семінарських) занять

№ з/п	Назва теми	Кількість годин
1	Тварини компаньйони і їх різноманіття	2
2	Основні напрямки використання собак і котів	2
3	Правила утримання та транспортування тварин компаньйонів	2
4	Правила особистої гігієни та заходи безпеки при утриманні і спілкуванні з тваринами компаньйонами	2
5	Особливості зоопсихології собак і котів і їх місце у родині.	2
6	Особливості надання долікарської ветеринарної допомоги собакам і котам	3
7	Евтаназія	2
Всього		15

5. Теми самостійної роботи

№ з/п	Назва теми	Кількість годин
1	Психосоматика у ветеринарній медицині тварин-компаньйонів	4
2	Деонтологія у ветеринарній медицині	4
3	Нутріціологія у ветеринарній медицині тварин-компаньйонів	4
4	Біхевіоризм у ветеринарній медицині тварин-компаньйонів	4
5	Каніотерапія, філінотерапія	4
6	Основи кінології	4
7	Бактеріальні хвороби собак і котів у міській місцевості	10
8	Вірусні хвороби собак і котів у міській місцевості	10
9	Паразитарні хвороби собак і котів у міській місцевості	10
10	Особливості вакцинації собак і котів	4
11	Особливості раціону харчування собак і котів	4
12	Особливості розведення собак і котів	4
13	Техніка безпеки та фіксація собак і котів	4
14	Розвиток собаківництва в Україні	2
15	Квартирне утримання собак і котів	2
16	Транспортування тварин-компаньйонів. Норми і правила.	4
17	Виставки, племінні огляди і чемпіонати.	4
18	Прийом пологів та відлучення щенят та кошенят	4
19	Виставки, племінні огляди і чемпіонати. Виставкові класи. Виставкова документація.	4
Всього		90

6. Методи та засоби діагностики результатів навчання:

- залік;
- модульні тести;
- реферати;
- захист лабораторних та практичних робіт

7. Методи навчання.

- словесний метод (лекція, дискусія, співбесіда тощо);
- практичний метод (лабораторні, практичні заняття);
- наочний метод (метод ілюстрацій, метод демонстрацій);
- робота з навчально-методичною літературою (конспектування, тезування, анотування, рецензування, складання реферату);
- відеометод (дистанційні, мультимедійні, веб-орієнтовані тощо);
- самостійна робота (виконання завдань);
- індивідуальна науково-дослідна робота здобувачів вищої освіти.

8. Методи оцінювання.

- залік;
- усне або письмове опитування;
- модульне тестування;
- командні проєкти;
- реферати, есе;
- захист лабораторних та практичних робіт;
- презентації та виступи на наукових заходах

9. Оцінювання результатів навчання.

Оцінюють знання здобувача вищої освіти за 100-бальною шкалою, яку переводить у національну оцінку згідно з чинним «Положенням про екзамени та заліки у НУБіП України».

8.1. Розподіл балів за видами навчальної діяльності

Вид навчальної діяльності	Результати навчання	Оцінювання
Модуль 1. Фізіологічні особливості собак і котів		
Лабораторна робота 1	Тварини компаньйони і їх роль у житті людини.	10
Лабораторна робота 2	Фізіологічні особливості собак і котів.	10
Лабораторна робота 3	Концепція прав тварин і відповідальність за жорстоке поводження.	10
Лабораторна робота 4	Акушерсько-гінекологічні особливості тварин компаньйонів з основами першої долікарської допомоги	20
Лабораторна робота 5	Незаразні хвороби тварин компаньйонів з основами першої долікарської допомоги.	20
Модульне тестування		30
Всього за модуль 1		100
Модуль 2. Екскурс у світ заразних хвороб тварин-компаньйонів		
Лабораторна робота 1	Екскурс у світ інфекційних хвороб тварин компаньйонів з основами першої долікарської допомоги	25
Лабораторна робота 2	Екскурс у світ інвазійних хвороб тварин компаньйонів з основами першої долікарської допомоги.	25
Лабораторна робота 3	Хвороби спільні для людей та тварин компаньйонів і їх профілактика	20
Модульне тестування		30
Всього за модуль 2		100
Навчальна робота	$(M1+M2)/2 * 0,7 \leq 70$	
Залік	30	
Всього за рік	$(\text{Навчальна робота} + \text{залік}) \leq 100$	

8.2. Шкала оцінювання знань здобувача вищої освіти

Рейтинг здобувача вищої освіти, бали	Оцінка за національною системою (екзамени/заліки)
90-100	відмінно
74-89	добре
60-73	задовільно
0-59	незадовільно

8.3. Політика оцінювання

Політика щодо дедлайнів та перескладання:	Роботи, які здаються із порушенням термінів без поважних причин, оцінюються на нижчу оцінку. Перескладання модулів відбувається із дозволу лектора за наявності поважних причин (наприклад, лікарняний).
Політика щодо академічної доброчесності:	Списування під час модульних робіт та екзаменів заборонені (у т. ч. із використанням мобільних девайсів).
Політика щодо відвідування:	Відвідування занять є обов'язковим. За об'єктивних причин (наприклад, хвороба, міжнародне стажування) навчання може відбуватись індивідуально (в он-лайн формі за погодженням із деканом факультету).

10. Навчально-методичне забезпечення

- електронний навчальний курс навчальної дисципліни (на навчальному порталі НУБіП України eLearn - <https://elearn.nubip.edu.ua/enrol/index.php?id=2172>)
- конспекти лекцій та їх презентації (в електронному вигляді);
- підручники, навчальні посібники, практикуми;
- методичні матеріали щодо вивчення навчальної дисципліни для здобувачів вищої освіти денної та заочної форм здобуття вищої освіти;
- програма навчальної (виробничої) практики навчальної дисципліни (якщо вона передбачена навчальним планом).

11. Рекомендовані джерела інформації

1. Б'ятець В., Новіцька О.В. Діагностика хвороб м'ясоїдних, що проявляються розладами шлунково-кишкового тракту. *Здобутки студентської молоді у вирішенні науково-практичних питань ветеринарної медицини* : матеріали II (69) міжнар. студ. наук.-практ. конф. Київ, 2015. С. 232–233.
2. Вербицький П.І., Бусол В.О., Достоєвський П.П. Довідник лікаря ветеринарної медицини. Київ : Урожай, 2004. 1280 с.
3. Вікторов О. П. Сучасні підходи до вивчення та контролю побічної дії ліків. *Фармацевтичний журнал*. 1995. № 6. С. 6–12.
4. Галатюк О.Є., Радзиховський М.Л. Організація профілактичних та оздоровчих заходів при інфекційних хворобах тварин Методичний посібник (Гриф надано МОН України 08.07.2013) Житомир ПП «Рута», 2013. 456 с.
5. Гутий Б., Ничипорук С., Радзиховський М. Ще раз про евтаназію *Сільський господар*. 2022. Львів. С. 26–31.
6. Довгій Ю.Ю., Радзиховський М.Л., Дубова О.А., Феценко Д.В., Нікітін О.А., Бахур Т.І., Дишкант О.В., Довгій М.Ю.. Паразитарні та інфекційні хвороби м'ясоїдних тварин : навч. посібник / под ред. Ю.Ю. Довгія. Вид. 2-ге, пер. і доп. Житомир: Полісся, 2016. 320 с.
7. Довідник ветеринарних препаратів / І. Я. Коцюмбас та ін. Львів : ТзОВ ВФ Афіша, 2013. 1596 с.
8. Дубова О.А., Феценко Д.В., Бахур Т.І., Антіпов А.А., Згозінська О.А., Дубовий А.А. Протозойні хвороби м'ясоїдних тварин. Біла Церква : БНАУ, 2019. 254 с.

9. Євстаф'єва В.О., Кручиненко О.В., Клименко О.С., Мельничук В.В. Юридичні аспекти щодо адаптації українського законодавства до вимог Європейського Союзу з питань жорстокого поводження з тваринами. *Вісник ПДДА*. 2017. № 1–2. С. 104–107.
10. Єсіна Е., Потоцький М. Значення патоморфологічних досліджень у діагностиці захворювань тварин. *Ветеринарна медицина України*. 2007. № 3. С. 27–30.
11. Клаасен Е., Бергман Ж. Деякі факти та цифри про вакцинацію собак проти парвовірусної інфекції. *Проблеми ветеринарного обслуговування дрібних домашніх тварин* : матеріали. VII міжнар. наук.-практ. конф., 2-5 жов. 2002 р. Київ НАУ. 2002. С. 20-24.
12. Корнієнко Л.Є., Уховський В.В., Карпуленко М.О., Мороз О.А., Царенко Т.М., Радзиховський М.Л., Руда М.Є. Епізоотична ситуація в світі з транскордонних хвороб тварин. *One Health Journal*. 2024. Т. 2(II). С. 41–58.
13. Лісова В.В., Радзиховський М.Л., Дишкант О.В. «Парвовірози в собак» : Житомир: ПП «Євро-Волинь», 2022. 208 с.
14. Ничипорук С.М., Радзиховський М.Л. Великі серця маленьких друзів. *Науково-технічний бюлетень ДНДКІ ветеринарних препаратів та кормових добавок України і Інституту біології тварин НААН*. 2022. Вип. 23. № 1. С. 105–110.
15. Ничипорук С.М., Дишкант О.В., Радзиховський М.Л., Мельник В.В., Сачук Р.М., Посттравматичний стресовий розлад собак в умовах воєнного стану. *Науково-технічний бюлетень ДНДКІ ветеринарних препаратів та кормових добавок України і Інституту біології тварин НААН*. 2023. Вип. 24. № 2. С. 137–144.
16. Ничипорук С.М., Радзиховський М.Л., Гутий Б.В. Огляд: евтаназія і способи евтаназії тварин. *Науковий вісник ЛНУВМ та БТ ім. С.З. Гжицького*. Львів, 2022. Т. 24, № 105. С. 141–148.
17. Радзиховський М.Л. Моніторинг ентеритів вірусної етіології у собак *Науковий вісник ЛНУВМ та БТ ім. С.З. Гжицького. Сер. Ветеринарні науки*. Львів, 2016. Т. 18, № 1 (65), Ч. 1. С. 138–142.
18. Фасоля В. П. Структура внутрішніх хвороб собак у м. Житомирі. *Вісник БДАУ*. 2001. Вип. 18. С. 158–163.
19. Ящук О.В., Черевач Н.В., Вінніков А.І. Моніторинг розповсюдження вірусів серед домашніх котів і собак у м. Дніпропетровськ. *Вісник ДНУ. Серія Біологія, медицина*. 2014. № 5 (1). С. 23–27.